

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Wereld

Opgave 1 – Migratie wereldwijd

- 1 maximumscore 2**
- a: de bewering is onjuist, omdat uit de macroregio Oost-Azië meer migranten vertrekken dan er zich vestigen 1
 - b: de bewering is juist, omdat de meeste migranten binnen of dicht bij de (macro)regio blijven waar ze vandaan komen / omdat slechts enkele grote migratiestromen gericht zijn op macroregio's ver van de vertrekregio 1
- 2 maximumscore 2**
- migratiestroom van Latijns-Amerika naar Noord-Amerika: vanuit de economische dimensie 1
 - migratie binnen Afrika: vanuit de politieke dimensie 1
- 3 maximumscore 2**
- Uit de redenering moet blijken dat
- Zuid-Azië vrijwel helemaal een kolonie van Groot-Brittannië was, terwijl Afrika gekoloniseerd werd door verschillende Europese landen / in Zuid-Azië vrijwel overal Engels wordt gesproken, terwijl in Afrika verschillende Europese talen worden gesproken 1
 - zodat de migratie vanuit Zuid-Azië vooral gericht is op Groot-Brittannië en de migratie vanuit Afrika op meerdere Europese landen 1
- 4 maximumscore 2**
- Uit de redenering moet blijken dat
- wanneer de gegevens op regionaal schaalniveau verzameld worden 1
 - de omvangrijke binnenlandse migratie (van het binnenland naar de kuststrook / steden) in China zichtbaar wordt 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 2 – Het einde van de bloeddiamant?

5 maximumscore 2

Uit het antwoord moet blijken dat

- (op mondiale schaal) de winning in een perifeer land (Botswana) gebeurt, maar dat de mijn in handen is van een bedrijf uit een centrumland (Canada) / het slijpen/verhandelen van diamanten vooral in centrumlanden gebeurt 1
- (op nationale schaal) de winning van diamanten plaatsvindt in een perifeer gebied (de Kalahariwoestijn), maar dat de kwaliteit wordt beoordeeld in de hoofdstad / het centrum (van Botswana) 1

6 maximumscore 2

Uit de redenering moet blijken dat

- Botswana politiek gezien een stabiel land is dan de Democratische Republiek Congo 1
- zodat de inkomsten uit de diamantwinning in Botswana meer geïnvesteerd worden in de opbouw van het land dan in de Democratische Republiek Congo 1

7 maximumscore 3

- Juiste redenen voor de andere drie steden (Dubai, Hongkong en Mumbai) zijn: 2
 - Deze steden liggen in landen/regio's die de laatste decennia een sterke economische groei kennen / een grote welvarende middenklasse hebben gekregen.
 - Deze steden hebben zich de laatste decennia ontwikkeld tot internationale/mondiale knooppunten die door veel (vermogende) reizigers worden aangedaan.
- Johannesburg ligt vlak bij een vindplaats van diamanten 1

8 maximumscore 2

- De inwoners van die landen willen niet schuldig zijn aan het meefinancieren van oorlogen / willen niet dat de diamanten die zij kopen bloeddiamanten zijn 1
- Een juist politiek voordeel voor regeringen van landen zoals Sierra Leone en de Democratische Republiek Congo is: 1
Opstandelingen/rebellen kunnen hun gewapende strijd tegen de regering dan minder goed financieren.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aarde

Opgave 3 – Een geologische Tour de France

9 maximumscore 2

- 1 d
- 2 a
- 3 c
- 4 b
- 5 e

indien vijf combinaties juist	2
indien vier of drie combinaties juist	1
indien minder dan drie combinaties juist	0

10 maximumscore 2

Uit het antwoord moet blijken dat

- de Pyreneeën zijn gevormd door convergente plaatbewegingen (waarbij gesteentelagen geplooid / over elkaar heen geschoven werden) 1
- de Vogezen zijn gevormd door horst-/slenkvorming (als gevolg van het oprekken van de aardkorst) 1

11 maximumscore 2

- Het graniet is gevormd doordat (vele miljoenen jaren geleden) magma opsteeg onder het Armorikaans Massief en in de aardkorst langzaam stolde (tot graniet) 1
- Door langdurige verwerking en/of erosie is het gebergte afgevlakt (en opgeheven) waardoor het graniet aan het oppervlak is komen te liggen 1

12 maximumscore 3

- Uit de beschrijving moet blijken dat de jongste sedimenten/gesteenten in het midden van het Bekken van Parijs liggen en dat de sedimenten/gesteenten naar de randen toe steeds ouder zijn 1

Een juiste uitleg is:

- Het gebied rond Parijs ligt in het laagste deel van het bekken / ligt in het deel van het bekken dat het sterkst daalt (oorzaak) 1
- waardoor in het midden van het bekken de jongste sedimenten/gesteenten over de oudere sedimenten/gesteenten (die alleen in de hoger gelegen randen van het bekken nog aan het oppervlak liggen) zijn afgezet (gevolg) 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 4 – Water in het Midden-Oosten

13 maximumscore 2

Uit het antwoord moeten blijken dat

- door Irak rivieren (de Tigris en de Eufraat) stromen die water van elders aanvoeren 1
- de zoetwatervoorziening wel kwetsbaar is, omdat Irak afhankelijk is van ingrepen door andere landen die stroomopwaarts liggen 1

14 maximumscore 2

Een juiste beschrijving bevat de volgende elementen:

- In de zomer ligt de ITCZ / een groot lagedrukgebied boven het Arabisch Schiereiland (en een hogedrukgebied net ten zuiden van de evenaar) 1
- De lucht stijgt in het zuidwesten van het Arabisch Schiereiland op tegen een gebergte (waarbij afkoeling en condensatie plaatsvindt) 1

15 maximumscore 3

Uit het antwoord moet blijken dat

- het ontzilten van zeewater voor heel Saudi-Arabië op de langere termijn het meest kansrijk is 1
- het gebruik van zoet water uit ondergrondse waterreservoirs / aquifers op langere termijn niet volstaat omdat het een niet-vernieuwbare zoetwaterbron is 1
- het gebruik van zoet water uit stuwdammen niet voldoende zal zijn om heel Saudi-Arabië van zoet water te voorzien / alleen mogelijk is in het zuidwesten van Saudi-Arabië 1

16 maximumscore 2

Juiste antwoorden zijn:

- Verwoestijning: extensieve veeteelt (waarbij vegetatie wordt weggevreten) kan in wisselwerking met de geringe hoeveelheid neerslag / de hoge verdamping leiden tot het uitdrogen van gebieden / het uitbreiden van woestijnen.
- Verzilting: irrigatielandbouw kan in wisselwerking met de hoge verdamping leiden tot het zouter worden van de bodem / het grondwater.
- Bodemerrosie: (extensieve) akkerbouw (waarbij de bodem niet het hele jaar bedekt is) kan in wisselwerking met felle regenbuien / harde wind leiden tot het verdwijnen van de vruchtbare bovenste bodemlaag.

per juist antwoord 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Zuidoost-Azië

Opgave 5 – Natuurrampen in Zuidoost-Azië

17 maximumscore 2

Een juiste beschrijving bevat de volgende elementen:

- De (Indisch-)Australische plaat / Birmaplaat schoof onder de Sundaplaat, waarbij een aardbeving ontstond 1
- De golf die hierbij ontstond, werd bij de kust afgeremd / opgestuwd (waardoor de golfhoogte toenam en het land werd overspoeld) 1

18 maximumscore 2

Juiste oorzaken zijn:

- De gevolgen van vulkaanuitbarstingen vinden vooral lokaal plaats, terwijl die van de tsunami in een veel uitgestreker gebied plaatsvinden.
- Vulkaanuitbarstingen kunnen vaak redelijk voorspeld worden / worden vaak voorafgegaan door lichte aardbevingen, zodat de bevolking rond de vulkaan geëvacueerd kan worden. (Bij een tsunami die volgt op een onverwachte aardbeving is daar nauwelijks tijd voor.)
- Vulkaanuitbarstingen kunnen in dunbevolkte gebieden plaatsvinden, terwijl tsunami's de kustgebieden treffen, die vaak dichtbevolkt zijn.

per juiste oorzaak 1

19 maximumscore 2

- Myanmar 1
- De mangroven vormden een natuurlijke bescherming voor het kustgebied / functioneerden als golfbrekers 1

20 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat

- door klimaatverandering de zeespiegel stijgt / tyfoons steeds vaker voorkomen (oorzaak) 1
- waardoor rivieren hun water niet in zee kwijt kunnen en ze buiten hun oevers treden (en er dus ook overstromingen ontstaan in gebieden verder landinwaarts in delta's) (gevolg) 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 6 – Het grensgebied van Maleisië en Thailand

21 maximumscore 2

- Uit een juist *backwash effect* moet blijken dat de periferie nadelige gevolgen ondervindt, omdat kapitaal / grondstoffen / mensen onttrokken worden ten behoeve van de economie/welvaart in het centrum 1
- Het instellen van SBEZ's bevordert de handel (en de werkgelegenheid) tussen de landen, zodat beide grensregio's beter kunnen profiteren van elkaars nabijheid (en minder afhankelijk worden van het centrum) 1

22 maximumscore 2

Een juiste redenering is:

- China is voor een groot deel afhankelijk van de handel over zee met Afrika / het Midden-Oosten / Europa 1
- en door de aanleg van het kanaal neemt de relatieve afstand tussen China en deze regio's af 1

23 maximumscore 2

- Juiste redenen vanuit de politieke dimensie op nationaal schaalniveau zijn: 1
 - Door de aanleg van het kanaal wordt het zuiden van Thailand fysiek afgesneden van de rest van het land.
 - De toch al gespannen verhoudingen met de islamitische bevolking in het zuiden van Thailand zullen verder kunnen verslechteren.
 - Het kanaal moet worden aangelegd in een gebied waar een gewapend conflict speelt / waar recentelijk aanslagen zijn gepleegd.
- Een juiste reden met betrekking tot samenwerking in de ASEAN is: 1
De aanleg van het kanaal kan Thailand in conflict brengen met ASEAN-partners als Singapore, Maleisië en Indonesië, die door de aanleg kunnen worden benadeeld.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Leefomgeving

Opgave 7 – Kustversterking Katwijk aan Zee

- 24 maximumscore 2**
- Bij Katwijk aan Zee liggen (jonge) zeeleiafzettingen 1
 - Zeewater drong via de monding van een rivier (de Oude Rijn) het achterland van Katwijk aan Zee binnen 1
- 25 maximumscore 1**
- Uit het antwoord moet blijken dat als bij Katwijk aan Zee een doorbraak plaatsvindt een groot deel van de Randstad / een regio met veel inwoners en belangrijke economische activiteiten kan overstromen.
- 26 maximumscore 2**
- Juiste redenen zijn:
- Bij versterking van de oude dijk zou het centrum / een deel van Katwijk aan Zee nog steeds niet beschermd zijn tegen overstromingen vanuit zee.
 - Bij versterking van de oude dijk zouden veel woningen/gebouwen gesloopt moeten worden.
- per juiste reden 1
- 27 maximumscore 2**
- Uit de redenering moet blijken dat gekozen is voor deze combinatie omdat
- het aanleggen van een dijk (een harde kust) noodzakelijk was om de basiskustlijn te handhaven 1
 - en dat met dynamisch kustbeheer (een zachte kust) voorkomen kan worden dat bij Katwijk aan Zee bolwerkvorming ontstaat / de kuststrook bij Katwijk aan Zee een geheel kan gaan vormen met de duinen ten noorden en zuiden van Katwijk aan Zee 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 8 – Het Modekwartier in Arnhem

28 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat

- vanaf 1960 veel suburbanisatie van koopkrachtigere inwoners plaatsvond (oorzaak) 1
- waardoor in Klarendal een concentratie ontstond van mensen met minder economische mogelijkheden (gevolg) 1

29 maximumscore 2

- Bij de stadsvernieuwing in de periode 1970-1990 werden vrijwel alleen woningen gebouwd voor relatief lage-inkomensgroepen (zodat de bevolkingssamenstelling niet diverser werd) 1
- gentrification 1

30 maximumscore 2

Een juiste redenering is:

- Het voormalig stationspostkantoor is (als architectonisch fraai gebouw) een blikvanger voor het Modekwartier / past bij de architectuur van de wijk 1
- en dat draagt bij aan het aantrekken van (creatieve) modebedrijfjes / hoogopgeleide/kapitaalkrachtige bewoners en klanten 1

31 maximumscore 2

Juiste redenen zijn:

- In wijken die niet bestaan uit arbeiderswoningen, maar uit bijvoorbeeld flats, komen ontwikkelingen zoals die van het Modekwartier in Klarendal niet van de grond.
- Voor de ontwikkeling van een Modekwartier (zoals in Klarendal) moet een wijk dicht tegen de binnenstad aanliggen en dat is voor veel wijken niet het geval.
- Niet elke wijk heeft een kunstacademie in de nabijheid.

per juiste reden 1

Bronvermeldingen

Opgave 1

bron 1 by Nikola Sander, Guy J. Abel & Ramon Bauer in Science, maart 2014 en
<http://www.global-migration.info>

bron 2 bron: Cito

Opgave 2

bron 1 <http://www.lucaradiamond.com>
vrij naar: <http://www.kennislink.nl>, auteur: Adiël Klompmaker en
<http://www.lucaradiamond.com> en
foto: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/83/Udachnaya_pipe.jpg

bron 2 vrij naar: <http://jcrs.com>

bron 3 foto: <http://8weekly.nl/wp-content/uploads/2007/4858-blood-diamond-c.jpg>

Opgave 3

bronnen 1 en 2 vrij naar: www.touretappe.nl

Opgave 5

bron 1 bron: Somsak Suwanput, www.shutterstock.com, 415299022

Opgave 6

bron 1 vrij naar: <https://www.adb.org/sites/default/files/related/41573/scoping-study-sbez-imt-gt.pdf> en <http://www.wallstreetdaily.com/2016/01/27/thailand-kra-canal-china-silk-road> en
kaart: <https://mpira.ub.uni-muenchen.de/61060/>

Opgave 7

bron 1 vrij naar: <http://www.kustwerkkatwijk.nl> en Michelin routeplanner

bron 2 bron: <https://i.ytimg.com/vi/fwTxepG2TyA/maxresdefault.jpg>

Opgave 8

bron 1 vrij naar: <http://www.goudenpiramide.nl>
bron foto: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Arnhem-Klarendal,_centrum_modekwartier_Station_Klarendal_foto2_2011-01-28_11.45.jpg,
Michiel Verbeek

bron 2 bron: Michelin routeplanner

bron 3 bron: <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/originals/7b/fd/13/7bfd136dee4c727c529ff6250e01031e.jpg>